

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá zjišťovacími otázkami v češtině, zejména jejich popisem po syntaktické a sémantické stránce. Kromě toho se věnuje dodatečným významům na pragmatické rovině, tj. předpokladům mluvčího o tom, jakou dostane odpověď. Předpoklady, které lze v angličtině zahrnout pod termín bias, pramení z předchozích zkušeností mluvčího anebo z jeho aktuálního kontextu. Mohou být vyjádřeny pomocí několika formálních prostředků: slovosledu (interrogativní vs. deklarativní), polarity (kladná vs. otázka s negací) a částic (např. *copak*). Negace ve zjišťovacích otázkách je dvou typů: sémantická a pleonastická. Ve své práci navrhuji syntaktickou a sémantickou analýzu českých zjišťovacích otázek s negací za použití generativního a formálně-sémantického přístupu. Analýzy sémantické a pleonastické negace se opírají o teorii Repp(ové) (2013) a dvojici operátorů verum/falsum. Vedle toho navrhuji analýzu pohybu slovesa do iniciální pozice v interogativním slovním pořádku. Cílem práce je charakterizovat vztah formálních prostředků a významových odstínů zjišťovacích otázek. Hypotézy pocházející z literatury či mých vlastních analýz jsem testovala pomocí hodnocení přirozenosti. Experiment sestával z několika částí zaměřených na otázky s negací, ale i na otázky s vybranými částicemi (*copak, náhodou, snad, přece*). Z výsledků vyplynulo, že kontext interaguje s interpretací otázky i jejím slovosledem. Do značné míry určuje i užívání některých částic.

Klíčová slova: otázky, zjišťovací otázky, sémantika, syntax, pragmatika, pragmatické předpoklady, negace, částice